

TRYGGHETSPLAN

LIKABEHANDLINGSPLAN

OCH

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Fritidshemmet Kompis, Smedby skola

2021-2022

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Grunduppgifter	3
Vår vision	4
Planen gäller från	4
Planen gäller till	4
Läsår	4
Elevernas delaktighet	4
Vårdnadshavarnas delaktighet	4
Anmälningrutin vid misstanke om att ett barn far illa	5
Utvärdering	6
Främjande insatser	6
Kartläggning	12
Resultat och analys	12
Förebyggande åtgärder	13
Rutiner för akuta situationer	15
Ansvarsförhållande	17

Grunduppgifter

Bakgrund

Från och med 1 januari 2009 regleras likabehandlingsarbetet i:

Diskrimineringslag 2008:567

6 kap. i Skollagen (2010:800).

Enligt Diskrimineringslag 2008:567 3 kap. Ska en utbildningsgivare genomföra aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2016:828). Samma kapitel 2 § säger att arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att,

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3. Lag (2016:828).

3 § i samma kapitel säger dessutom att arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.

Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. Lag (2016:828).

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. (Förordning (2011:681).

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Fritidshem

Ansvariga för planen

Huvudmans ansvar

Hedemora kommun är ansvarig för att det upprättas en plan för de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och att dessa genomförs.

Vidare är Hedemora kommun ansvarig för att personalen fullgör sina skyldigheter enligt lagen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheter kring anmäld kränkning.

Rektors ansvar

I verksamheten är rektor ansvarig för att en plan upprättas och åtgärder/aktiviteter genomförs.

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Se till att alla personal, barn/elever och vårdnadshavare känner till Trygghetsplanen.

Årligen upprätta, utvärdera och utveckla en plan i samverkan med personal, barn/elever och informera vårdnadshavare.

Dokumentera misstänkt kränkning och vidtagna åtgärder.

Personalens ansvar

Följa trygghetsplanen.

Vid kännedom om kränkande behandling anmäla detta till rektorn.

Dokumentera misstänkt kränkning och vidtagna åtgärder.

Barn och elevers informella ansvar

Berätta för vuxen om misstänkt kränkande behandling.

Bemöta andra elever på ett respektfullt sätt.

Vår vision

Alla ska känna sig värdefulla och behandlas lika.

Vi ska tillsammans arbeta för att alla, oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och religion eller annan trosuppfattning fritt ska kunna utvecklas, lära och trivas inom vår verksamhet. All mobbing och kränkande behandling ska aktivt motverkas.

Den dagliga verksamheten ska präglas av ömsesidig respekt mellan personal och elever.

Planen gäller från

2021-06-15

Planen gäller till

2022-06-15

Läsår

2021/2022

Elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga genom spontana och organiserade samtal där frågor som rör trygghetsplanen och utvecklingen av verksamheten ofta berörs. Dessutom kommer eleverna ofta med förslag i verksamheten som kommer till användning när vi utformar vår trygghetsplan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Hedemora kommun genomför årligen en enkätundersökning bland vårdnadshavare där frågor som relaterar till trygghetsarbetet finns med.

Vi uppmuntrar också vårdnadshavare att komma med synpunkter och förslag på verksamheten som vi sedan inkluderar i vårt trygghetsarbete.

Vi informerar vårdnadshavarna om vår trygghetsplan genom hembrev.

Personalens delaktighet

Arbetet med trygghetsplanen samordnas med vårt kvalitetsarbete som genomförs varje år och där personalen deltar. Personalen arbetar också kontinuerligt med att förankra planen i grupperna, arbeta aktivt med att motverka alla former av diskriminering och trakasserier och inhämta synpunkter kring trygghetsarbetet från vårdnadshavare och elever.

Förankring av planen

Rektor går igenom trygghetsplanen med personal under APT i september månad samt informerar om var personalen själva kan läsa trygghetsplanen. Diskussioner rörande trygghetsplanen förs kontinuerligt på arbetsplatsen och trygghetsplanen utvärderas i samband med kvalitetsarbetet. Rektor ansvarar för det.

Vårdnadshavare informeras om planen genom hembrev. Fritidspedagogerna ansvarar för det.

Trygghetsplanen finns på kommunens hemsida, från och med oktober 2021. Rektor ansvarar för det.

Informera och arbeta med eleverna kring frågor som rör trygghetsplanen.

Anmälningsrutin vid misstanke om att ett barn far illa

Alla anställda inom skola och fritidshem har i sin yrkesroll en anmälningskyldighet enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Detta innebär i korthet att alla pedagoger är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin yrkesroll misstänker eller får kännedom om att ett barn far illa. De är också skyldiga att lämna de uppgifter som kan vara av betydelse för socialtjänstens utredning.

Att anmäla oro för ett barn är ett sätt att ta ansvar för barnet och uppmärksamma socialtjänsten på situationen. Som anmälare behöver pedagogerna inte vara säkra på att barnet far illa, det räcker att de misstänker det. Det är socialtjänsten som utreder barnets situation och bedömer om barnet behöver det skydd eller stöd som de förfogar över.

Beroende på grunden till pedagogernas oro kan anmälningsförfarandet se olika ut. Anmälaren kan i samråd med socialtjänsten bjuda in vårdnadshavare och socialtjänst till ett gemensamt anmälningsmöte där anmälaren har möjlighet att beskriva sin oro och sitt engagemang för att det ska bli bra för barnet. Ett sådant möte ska inte ske om det finns misstanke om våld, misshandel, sexuella övergrepp, eller om barnet på annat sätt skulle kunna hamna i ett utsatt läge. I dessa fall sker anmälan till socialtjänsten utan vårdnadshavarnas vetskap.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Vi har gemensamt utvärderat förra årets trygghetsplan i arbetslaget. Eftersom vi är ett litet arbetslag har det fungerat väl att utvärdera och revidera genom samtal med hela arbetslaget.

Vi har också kontinuerligt diskuterat frågor som berörs i trygghetsplanen i informella sammanhang på fritids tillsammans med barnen och tagit vara på deras synpunkter och åsikter.

Vårdnadshavares spontana åsikter angående trygghetsarbetet på fritidshemmet har tagits i beaktande.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Skolledning, personal, elever och vårdnadshavare i den mån de framför åsikter spontant.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Arbetet på fritidshemmet har fungerat bra under läsåret. Det har varit ett lugnt och tryggt klimat och de elever som uppstått har gått att lösa genom samtal.

De spontana åsikter som kommer fram från elever, vårdnadshavare och personal är att de flesta upplever att Smedby fritidshem är en trygg plats, där kränkande behandling inte accepteras, där tjejer och killar behandlas lika, där vi accepterar varandras olikheter och där det finns en ömsesidig respekt mellan elever och personal.

Pedagogerna arbetar aktivt med sitt bemötande av flickor och pojkar för att säkerställa att alla barn behandlas lika oavsett könstillhörighet.

Årets plan ska utvärderas senast

2022-06-15

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Genom kontinuerliga spontana samtal med barn och vårdnadshavare om frågor som rör trygghetsplanen på fritidshemmet.

Samt att läsårets trygghetsplan utvärderas och en ny plan upprättas i samband med kvalitetsarbetet tillsammans med hela arbetslaget.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Eva Larsson

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett kön

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och kön

Mål och uppföljning

Alla ska, oavsett kön, ha lika möjligheter att utvecklas, må bra och lära.

Målet kommer att följas upp i samband med kvalitetsarbete under 2022. Detta uppföljningsförfarande gäller alla mål för främjande insatser som inkluderas i trygghetsplanen.

Insats

Vi fortsätter att arbeta med jämställdhetsarbete.

Eleverna väljer ibland mellan olika aktiviteter. Eleverna uppmuntras att prova på olika aktiviteter. Det främjar att barnen väljer olika aktiviteter och motverkar könsstereotypa rollfördelningar där barnen inte får möjlighet att välja utifrån eget intresse och lust.

Vi använder oss av olika metoder för att fördela turordningen till exempel ut på gården eller till matsalen. Detta gör vi för att det inte alltid ska vara de snabbaste barnen som kommer först utan att alla ska få möjlighet och utrymme att prova på alla aktiviteter.

I de fall vi uppmärksammar att någon elev inte riktigt vågar prova på en aktivitet ordnar pedagogerna möjligheter för dem att prova under lugnare former.

I en del fall genomför också fritidspedagogerna en aktivitet gemensamt med hela gruppen, till exempel att skapa tavlor utifrån en speciell teknik. Detta görs för att ge alla barn, såväl flickor som pojkar, möjlighet att prova på och upptäcka något de eventuellt initialt inte kände lust till att göra och motverka könsstereotypa normer.

Fritidspedagogerna introducerar regelbundet nya lekar och deltar också själva aktivt i leken när de upplever att det behövs ytterligare stöttning. Detta görs för att alla elever ska få möjlighet att våga prova på nya saker.

Fritidspedagogerna är medvetna om hur de delar upp sina inbördes arbetsuppgifter i syfte att agera som goda förebilder utifrån ett jämställdhetsperspektiv; detta inkluderar bland annat att rotera ansvaret för olika arbetsmoment.

Fritidshemmet har upprättat en läshörna där det finns tillgång till både tidningar och böcker för att främja läsningen.

Spontana samtal med barnen om till exempel olika familjebildningar eller vilka förutsättningar flickor och pojkar har i olika aktiviteter.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett könsöverskridande identitet eller uttryck

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Könsidentitet eller könsuttryck.

Mål och uppföljning

Alla, oavsett kön eller könsöverskridande identitet ska känna sig accepterade och väl bemötta i vår verksamhet och ha möjlighet att uttrycka sin identitet.

Insats

Spontan dialog med barnen samt speciellt riktade dialoger om vi upptäcker att någon uttrycker en förutfattad mening. Ofta kommer frågorna upp spontant i verksamheten och då är det av stor vikt att all personal bemöter frågorna på ett bra sätt.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Alla är lika värdefulla.

Insats

På vårt fritidshem finns jämförelsevis få barn med utländsk härkomst. Detta gör att frågan om likabehandling oavsett etnisk tillhörighet blir än viktigare att beröra eftersom barnen

inte möter det på ett naturligt sätt i skolvardagen. Frågor rörande etnisk tillhörighet lyfts spontant i arbetet på fritidshemmet.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Alla har samma värde och vi ska ha kunskap om att religion och trosuppfattning kan se olika ut.

Insats

När tillfällen skapas och vid behov för vi samtal med barnen om olika religioner samt aktuella ämnen i samhällsdebatten som har anknytning till olika religioner.

Personalen håller sig vid behov informerad om frågor som rör religion och trostillhörighet.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

Alla ska kunna delta utifrån sina egna förutsättningar.

Insats

Personalen skaffar sig kunskap om olika funktionsnedsättningar.

Skapa en bra miljö för den person som har en funktionsnedsättning.

Vid behov ges tillfälle för handledning från elevhälsan.

Alla ges möjlighet att delta utifrån den egna förmågan. Verksamheten planeras utifrån det.

Samtal med barnen om olika funktionsnedsättningar och vad dessa kan medföra.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla har samma värde och accepteras som den man är.

Insats

Spontana samtal kring olika familjekonstellationer.

Personalen reagerar alltid på ett olämpligt språkbruk.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Namn

Främja likabehandling oavsett ålder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

Olika åldrar ska fungera tillsammans och ta vara på varandras förmågor.

Insats

Gemensamma aktiviteter över åldersgrupperna för att främja sammanhållningen på fritidshemmet.

Aktiviteter där de äldre får hålla i aktiviteter och stegvis lära upp de yngre att själva kunna hålla i aktiviteter.

Medvetet arbeta med att de äldre blir positiva förebilder för de yngre.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Kartläggning har skett genom gemensamma samtal i arbetslaget.

Frågor rörande tryggheten på skolan och fritidshemmet och har också tagits upp på elevrådet.

Samtal har också förts på fritidshemmet kontinuerligt under året och vid dessa samtal har det framkommit synpunkter till pedagogerna som ligger till grund för det fortsatta arbetet med att utveckla trygghetsplanen.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Genom samtal. Vi använder oss kontinuerligt av många olika metoder för att arbeta med vårt värdegrundsarbete. Till exempel genomförs riktade samtal med barn som speciellt behöver det.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Vi har arbetat med trygghetsplanen i arbetslaget i samband med planeringar och att vi gjort årets kvalitetsarbete.

Resultat och analys

En central del av trygghetsarbetet på fritidshemmet är att vi alltid tar tag i de situationer som uppkommer mellan barnen och försöker att lösa dem omgående innan de har hunnit växa sig stora.

Vi arbetar kontinuerligt, såsom tidigare beskrivits, med att motverka kränkande behandling och bygga upp ett positivt klimat på fritids. Mycket av det arbetet sker i de sociala kontakterna på fritidshemmet. Vi lägger särskilt stor vikt vid att utveckla ett förtroendefullt förhållande mellan pedagoger och barn då detta är grunden för en verksamhet där alla kan trivas och utvecklas.

Personalen upplever att fritidshemmet är en trygg plats och det är också de signaler de får från såväl barn som vårdnadshavare.

Förebyggande åtgärder

Namn

Motverka förekomsten av kränkande behandling och diskriminering.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att skapa ett tryggt fritidshem för alla. Uppföljning sker kontinuerligt i verksamheten och på arbetsplatsträffarna. En slutgiltig uppföljning sker i samband med kvalitetsarbetet och revideringen av trygghetsplanen 2022.

Åtgärd

Följande åtgärder planeras:

Spontana samtal. Att pedagogerna aktivt går in och stöttar och hjälper barnen att lösa konflikter.

Aktivt arbete med att stärka de barn som ofta hamnar i konflikt, till exempel genom att det skapas styrda aktiviteter för de barnen.

Elevhälsan samarbetar också med fritidshemmet och gemensamma möten med skola, fritidshem, elevhälsa och vårdnadshavare genomförs när det finns behov av det.

Tillsammans med eleverna kartlägga och åtgärda riskområden.

Fritidshemmet kommer att motverka och avstyra alla former av skojbråk.

Pedagogerna gör kontinuerligt informella observationer av fritidsgrupperna för att tidigt upptäcka groende konflikter eller om något barn verkar vara utanför gemenskapen.

Pedagogerna arbetar för att upprätta och bibehålla en god kommunikation med hemmet, främst sker detta vid hämtning och lämning. Genom en god kommunikation får fritidspedagogerna reda på händelser och tendenser som barnen kanske berättar om hemma och kan därmed följa upp och arbeta med frågorna på fritidshemmet. Information skickas till föräldrarna genom unikum och Tieto används för schema och ledighet.

Motivera åtgärd

För att skapa ett tryggt fritidshem för alla krävs det att vi arbetar med många olika åtgärder i den dagliga verksamheten.

Ansvarig

Fritidspedagogerna

Datum när det ska vara klart

2022-06-15

Rutiner för akuta situationer

Policy

Vårt fritidshem ska vara ett tryggt fritidshem för alla där ingen form av trakasserier eller kränkande behandling accepteras.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Mål: Att i ett tidigt skede upptäcka och häva all form av kränkning.

Främjande och förebyggande aktiviteter:

Öka samarbetet mellan klasser och stadier.

Elever från alla klasser kartlägger riskområdena mer specifikt.

Vi accepterar inga former av skojbråk på fritidshemmet.

Alla vuxna i skolan arbetar för att främja likabehandling och för att motverka diskriminering. Vi visar konsekvent att vi inte accepterar intolerans och bristande respekt, till exempel genom att genast reagera om sådant händer.

Vi bygger upp förtroendefulla kontakter med elever och vårdnadshavare så att de tidigt berättar för oss om de misstänker eller känner till någon form av trakasserier eller kränkande behandling.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och vårdnadshavare uppmuntras att i första hand vända sig till fritidspedagogerna. Det går även bra att vända sig till rektor. Kontaktuppgifter finns på unikum samt på skolans hemsida.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Om du som elev blir illa behandlad, känner dig utsatt eller otrygg, tala med en vuxen på fritidshemmet som du känner förtroende för, och berätta vad du upplevt. Du som förälder kan vända dig till personal eller rektor på fritids. Man kan också berätta om man ser att ett annat barn på fritids far illa.

Om du som elev blir illa behandlad eller kränkt av en vuxen, tala med någon annan vuxen på fritids som du känner förtroende för och/eller berätta för dina föräldrar. Du kan också vända dig till skolsköterska eller rektor.

När ett ärende kommer till vår kännedom inleds normalt redan samma dag eller senast följande dag en utredning och beslut om vilka fritidspedagoger som ansvarar för arbetet.

Arbetsgång vid kränkande behandling/diskriminering

1. Personal som blir vittne eller får kännedom om kränkande behandling/diskriminering i samband med verksamheten ingriper genom att omedelbart och kraftfullt avbryta handlingen och prata med de inblandade samt ansvara för att händelsen dokumenteras på för detta avsedd program. Samtliga fritidspedagoger samt rektor ska informeras om det inträffade. Den personal som ingriper skall tänka på följande:

Stöd den utsatte

Se till att han/hon har tillgång till en trygg zon

Ta reda på vad som hänt

Lyssna aktivt och empatiskt

Undvik motbeskyllningar

2. Vid behov av vidare utredning av ärendet så initierar arbetslaget detta samma dag. Utredningen ska leda till en överenskommelse om hur kränkande behandling ska stoppas.
3. Utredarna informerar berörda elevers föräldrar och rektor.
4. En uppföljning ska alltid ske inom 2 veckor.
5. Utredarna kontaktar berörda elevers föräldrar efter uppföljningssamtalen.
6. Om inte problemet upphör meddelas rektor, som har ansvar för att fortsatta åtgärder vidtas (möte med vårdnadshavare och elev, polisanmälan eller annat).
7. Varje ärende dokumenteras och handläggningen utvärderas av arbetslaget eller rektor.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Den personal som får kännedom om kränkningen kontaktar omgående rektor. Som vidtar följande åtgärder:

Rektor sammankallar övriga F-6 rektorer i Hedemora kommun för samråd. Arbete för att inleda ev. utredning påbörjas samma dag eller senast dagen efter det att frågan aktualiserats till rektor. Utredning genomförs som samtal med det berörda barnet/eleven av rektor tillsammans med ytterligare en rektor som bisittare. Eventuellt deltar också som stöd den vuxne som eleven anförtrott sig åt. Samtal hålls på samma sätt med berörd personal. Personalen informeras om rätten att anlita den fackliga organisationen som stöd. En rapport formuleras där en analys och en bedömning ska finnas med. Vid behov upprättas en handlingsplan. Vårdnadshavare informeras om utredningens innehåll. Förvaltningsledning informeras om den bedömning som rektorsteamet gjort. Rektor tar i samråd med förvaltningsledningen ställning till om fackligt ombud ska informeras. Rektor följer upp ärendet med eleven och personalen var för sig, först två gånger med en veckas mellanrum och därefter en gång i månaden vid två tillfällen.

Utredningen, handlingsplaner och samtal dokumenteras.

Rutiner för uppföljning

Rutiner för uppföljning anges under respektive rubrik: "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever" samt "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal".

Resultatet av våra åtgärder för att främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling mäts genom nästkommande kartläggning. Dessa resultat diskuteras i både elev- och personalgrupper och förslag till förbättringsåtgärder tas fram.

Rutiner för dokumentation

Rutiner för dokumentation anges under respektive rubrik: "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever" samt "Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal".

Ansvarsförhållande

Rektor är på utbildningsnämndens uppdrag ansvarig för skolans arbete att främja likabehandling och motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Rektor är också ansvarig för att all personal, alla barn/elever och vårdnadshavare känner till skolans likabehandlingsplan och att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.

All personal på Smedbyskola och fritidshem som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldiga att anmäla detta till rektor.

Rektor ska se till att ärendet utreds samt att i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I de fall problemen inte löses av verksamheten kan barn/elev/vårdnadshavare vända sig till;

Barn- och elevombudsmannen: beo@skolinspektionen .se www.skolinspektionen.se

DiskrimineringsombudsmannenDO, do@do.se, www.do.se.